

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr., pentru fie-care publicare.

Nr. 3776 Scol.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale din archidieceșana Transilvaniei.

Pentru facerea examenului de calificățiune învățătoresc în anul acesta se pune termen ziua de 30 Iunie a. c. st. v. și zilele următoare.

La facerea examenului de calificățiune se vor admite acei candidați:

- a) cari au absolvat studiile teologice sau cele pedagogice la un institut public;

- b) cari, având pregătirea prescrisă în art. de lege XXXVIII din 1868 §. 86 respective în regulamentul seminarial §. 18, au împlinit anul 19 al etății, și au servit mai mulți ani ca învățători cu bun succes, câștigându-și prin studiu privat capabilitatea de a face cu succes acest examen.

Candidații reieptați odată la vre-unul din examenele anilor trecuți, au a suplica din nou pentru repetiția examenului, dacă voesc să se supună unui examen nou de calificățiune.

Cererile pentru admitere trebuie să se asternă la consistoriul archidieceșan prin concerentele oficii protopresbiterale sau și deadreptul până la 15 Iunie a. c. st. v. și sunt a se instrui:

1. Cu carte de botez.
2. Cu testimoniu despre studiile percurse
3. Cu testimoniu despre serviciile practice și succesele obținute ca învățători provisorii, suplenți sau adjuți.
4. Cu adeverință dela comitetul parochial despre purtarea morală
5. Eventual cu alte documente recomandătoare.
6. Cu o scurtă descriere a vieții, din care să fie evidente fazele mai însemnate din viața candidatului.

Dacă dela absolvarea studiilor pregătitoare până la intrarea în vre-o funcțiune de învățătoriu a trecut timp de un an sau mai mult, sau dacă în serviciul practic învățătoresc s'a în-

tâmpat o întrerupere pe un timp mai lung: suplicantul are să documenteze ocupațiunea și purtarea morală de pe timpul cât a fost fără aplicare la serviciu învățătoresc.

Învățătorii provisorii, cari au depus examenul din limba magiară la vre-o preparandie de stat, au să acludă la suplică diploma lor din limba magiară în original.

În special are fie-care suplicant pentru admitere la examenul de calificățiune a aclude la cererea sa taxa de 10 fl. prescrisă în statutul organic §. 125, dela care numai acei indiviți se pot dispensa, cari prin atestat dela oficiul comunal, vidimat și de oficiul parochial, vor documenta, că sunt săraci, arătând totodată și emolumentele ce eventual le vor fi avut în aplicarea lor provisorie la vre-un post învățătoresc.

Suplicele pentru admitere la examenul de calificățiune intrate după termenul indicat mai sus, nu se vor lua în considerațiune.

Oficiile protopresbiterale sunt însărcinate a publica fără amânare acest cerculariu în tracturile lor și în special a atrage asupra lui pe calea oficiilor parochiale atențiunea aceloră, cari sunt în pregătire de a face examenul de calificățiune învățătoresc.

Sibiu, din ședința consistoriului archidieceșan, ca senat școlar, ținută la 27 Maiu, 1894.

Dr. Harion Pușcariu,

archimandrit, vicariu arhiepiscopesc.

Dr. Remus Roșca,
secretariu.

Sibiu, 27 Maiu 1894.

Cabinetul ungar încă nu e format, căci cu formarea lui se vede, că sunt împreunate mari greutăți. În cercurile politice magiare domnesce confuzie și nesiguranță și foile opoziționale învinovătesc pentru aceasta pe partidul liberal, despre care dic, că prin machinațiunile sale a creat această situațiune penibilă pentru Ungaria.

Un articol interesant în privința acésta a apărut în nrul de Marți, 5 Iunie a. c. al diarului „Hazánk”, cu titlul „Ienicerii”. În el se asemănă manoperele partidului liberal, cu revoluțiunea ienicerilor contra lui Maomet II. și se arată, că precum ienicerii, cari erau toți creștini renegați, au fost periculoși pentru musulmanii adevărați, tot așa de periculoși sunt pentru viața publică magiară „politicii făcuți ieniceri din renegați”. Ienicerii acestia moderni, cași ienicerii turci, sunt mari patrioți, până când știu, că au puterea în mână și dispun de toate favorurile ei, dar în dată ce observă, că sunt pe cale de a li se lua puterea, se schimbă, devin cei mai miserabili trădători.

Acésta o dice „Hazánk”, cu referire la liberalii dela guvern, dar asemănarea se potrivește la întrăgă viața politică dela noi, cari o fac magiarii, afară pôte de unele excepții de tot rare.

Șovinismul magiar cuprins de bola magiarisării și de idea ficsă a unei Magiarii, a cercat și cercă a face magiari din streini, nu numai cu forța dar cu deosebire cu ademeniri și prin favoruri materiale. Pe când românii și alte popore ale patriei — afară de nesce uscături miserabile — au respins încercările de feliul acesta, s'au aflat dintre streini cu deosebire jidanii, cărora le-au venit bine favorurile oferite, le-au primit, s'au prefăcut și se prefac ași, că sunt cei mai mari patrioți și cei mai înfocați magiari. Aceștia sunt ienicerii moderni adevărați. În curând apoi ei au ajuns la putere însemnată, au pus mâna pe presă și pe capitale mari, au ajuns în poziții nalte, precum deputați, profesori universitari, advocați, medici etc. și ca să pôtă să se întărească cât de mult și să se susțină au alimentat și mai departe șovinismul și l-au propagat și desvoltat cu ajutorul presei în societatea magiară, monopolisând patriotismul, singur pentru rassa magiară. Aceștia au introdus spiritul de ienicerism în Ungaria, în viața politică și socială. A te orienta după favoruri, după inte-

rese materiale, a ține cu cei tari până sunt tari și-ți dau tot ce ceri, ér dacă cad dela putere, să le întorci spatel, — acesta e ienicerismul modern.

Magiarii și l-au creat prin slăbiciunea lor de magiarisare. Acum ved efectele lui stricăcioșe, precum constată tot în „Hazánk” Tibád, că „ași întrăga noastră viață politică și socială nu este altceva, decât o mare nesfârșită deminciuni”. N'au decât să pună capăt acestei stări, să sugrume ienicerismul, ca Maomet II, până nu e prea târziu, căci pôte mai încolo nu vor mai fi în stare a o face acésta.

Revista politică.

Cercurile politice din Budapesta sunt în o mare încurcală. Se scrie, că Maj. Sa monarhul încredințase cu formarea noului cabinet pe banul Croației Khuen-Hederváry. Acesta a și luat asupra sa misiunea a forma un nou cabinet, dar îndată s'a convins, după consfătuiri cu bărbați însemnați, că lucrarea lui e zădărnicită. Maj. Sa încă a sosit la Budapesta și membrii partidului liberal n'au fost demonstrativ la intimpinare. Maj. Sa s'a convins îndată despre situațiunea gravă, a eliberat pe banul Croației de greutatea formării cabinetului și a primit érași pe Wekerle în două audiențe lungi. Crisa se va termina și rezultatul definitiv se va ști pôte încă astăzi, Vineri. După toate probabilitățile rezultatul va fi acela care la provăcut correspondentul nostru din Budapesta și despre care s'a scris în numărul premergătoriu al fôiei noastre.

* * *

Ministrul prim italian a anunțat la cameră, că cabinetul italian și-a dat demisiunea. Regele va face cunoscut mai târziu decisiunea sa. Până atunci ministrii vor gera afacerile.

Ministri s'au dus apoi la senat, unde au repetat acésta declarațiune și s'au întors în urmă la cameră.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare).

D. Sau orașeni, sau dregători domnești, proști, sau acar ce fel de ómeni, care fugitului în ce chip din locul fugirii cel dintâiu, adecă din cetate locul unde-i rînduit să străjuească, sau unde au descălecat, au dóră pe drum mergând, de unde lesne ar putea fugi, cunoscându-l pe acela a fi cătană cesaro-crăescă, cu știința sau bună priceperea spre fugă cu sfatul sau fapta l-ar ajuta: au dóră arme și haine cătănești dela dînsul ar cumpăra, cu alte scule le-ar schimba, sau ba; așisderea.

E. Ceia, care afară din locul cel dintâiu a fugi, înaintea cătănelor care cercetază fugiții ar tăgădui cum-că nu știu despre fugit nimica, au dóră pe unul ca acela l-ar ascunde, sau ajutor ar da ca să pôtă mai nainte fugi; încă și aceia care cu fapta, și ajutorul la fugă nu sau amestecat, dar ca să pôtă mai nainte scăpa cu sfatul au ajutat, fără nici o deschilnire bărbați sau femei de s'ar întâmpla una ca acésta în locul cel dintâiu a fugi, atunci pe zece ani, ér afară de locul dintâiu pe cinci ani la șanț cu fiarele în picioare să se pedepsescă; și fără

de aceea ca să se întorcă paguba, care vistieria noastră ar suferi, pentru tot fugitul, pedestru sau călăraș, 24 de florinți să plătescă. Însă de s'ar întâmpla să fugă călărețul cu cal cu tot, unul ca acela care a dat sfatul să plătescă 40 de florinți (așa dacă ar avé atâta vlagă) însă până a se trimite unul ca acela la șanț făcând pe aceea trebă un loc ridicat, să i se acate pe piept țidulă cu slove mai mari scrisă, din care păcatul și pedepsa să se cunoscă, și în trei zile la arătarea tuturor pentru înfricoșarea altora să se scotă;

F. Érá dregătorii mireni sau fețe bisericesci, au dóră de mai mare tréptă, și nemeși, cari acestui păcat vinovați s'ar face (batăr că acest fel de lucru nici a gândi despre dênșii nu se pôte) atuncea pentru tot fugitul, fără de împlinirea pagubei vistieriei noastre, într'o mie de florinți să se pedepsescă; însă resărvăluind, sau mai pe urmă în voea noastră lăsând, ca mirenii cei mai de mare tréptă, după dovedirea faptei cu temnița, sau cu mai mare canon, ce li se va da să se pôtă pedepsi. Însă fețele bisericesci cari se vor găsi acestui păcat vinovați, și vor avé iosag și vlagă, sau vor fi mănăstiri, până atuncea până când vor plăti glôba ce li s'o aruncat, să se oprască dela beneficiumul sau binele vremelnic, ca cu dênșul să nu se pôtă ajuta. Sărăcii și coldușii să se oprască dela strînsura mili; preoții și capelanii, au acar ce fel de popi dinafară, fără de resplătirea

pagubei vistieriei, cu glôbă de o sută, și cincizeci de florinți să se pedepsescă. Credem într'altminte cum-că fețele bisericesci cu atâta mai vîrtos aceștia rîndueli ai noastre se vor întocmi, cu cât fără de aceea desertorilor sau fugiților aceloră care prin locuitorii țerilor să prind pedepsa morții a li se erta am rînduit;

G. Bărbații și femeile, cari batăr că desertorilor cunoscându-i a fi de aceia, nici un loc unde să se ascundă nu le-au dat, dar pe unii ca aceia, fiind-că fără năpaste putea fi, nu i-au oprit sau la magistrat, au celor mai mari ai locului în vreme nu i-au spus, pentru acésta de canon vrednică tăcere, resplătind paguba de cumva prin aceea, care cu cuvântul, ajutorul sau numai cu sfatul pe desertori i-au ajutat paguba vistieriei noastre nu s'ar fi întorsă până aceea, scotându-i întâiu la vederea tuturor, pe trei ani în ținutul țerii la șanț să se pedepsescă. Însă acésta rînduelă a noastră așa a o tocmi ne-am milostivit, ca frățiile fugiților sau desertorilor, până la a treia sēmēntă deplin, ér șogorimea până la a doua, pedepsii, care sau rînduit celoră care pe fugitelé cătane a-i împedeca sau a-i descoperi celor mai mari n'ar vrea, sau ar lăsa, supuși să nu fie, fără numai atunci, când acelor fugiți chiar ajutoriu le-ar da.

(Va urma.)

Regele a conferit cu președinții senatului și camerii și cu alți bărbați. Să crede că hotărîrea regelui va fi în curînd cunoscută și că tot d. Crispi va fi însărcinat cu formarea noului cabinet.

Făcînd aluziune la interpelarea din camera italiană a deputatului Imbriani, *"Il Diritto"* scrie astfel:

"D. Imbriani, la cameră, relevă sentința de la Cluș în contra patrioților români pentru că din parlamentul italian se se trimetă națiunii latine din Dacia un cuvînt de încurajare și apoi o mîndră protestare în contra judecătorilor, cari voiesc să lovîsc în cugetarea și naționalitatea unui popor, care nu vrea să se lase a fi suprimat și care cere numai dreptul a-și desvolta viața în libertate.

"De sigur dl Imbriani a interpretat în acel moment sentimentul tuturor italienilor în favoarea condamnațiilor politici români.

"Procesul dela Cluș a fost o adevărată anomalie.

"Este straniu, ca guvernul din Budapesta să nu înțelgă greșela, care se comitea în Transilvania printr'un procuror de stat și de judecători foarte zeloși. E straniu, cum ministrii unguri liberali pentru conaționali lor n'au priceput contradicția în a aplica o măsură diferită pentru o altă naționalitate, făcînd parte din stat și supusă la aceleași legi și avînd aceleași drepturi.

"Verdictul din Cluș este proba cea mai solemnă a anomaliei, care constituie amalgamul politic austro-ungar, în care ori ce naționalitate reclamă o justiție egală, și unde una nu pôte să oprească pe cea-l'altă pentru propria ei existență. Astfel conflictul tuturor acestor egoisme este în permanentă și unirea morală este ruptă, pe cînd acea politică nu subsistă alt-fel de cît prin forța militară, pînă ce marile evenimente, care amenință Europa, vor izbucni și vor da ocaziunea celor ce se simt apăsăți de a se ridica spre a se libera.

"Ungurii, care au dreptate ca să țină la prietenia Italiei, nu trebuie să uite, că românii sunt latini ca și italienii, și că acestia din urmă, conform legii naturei și a familiei, trebuie să i iubescă. Deci, ori-ce principiu de bună politică și de înțelegere pentru viitoriu trebuie să sfătuiască pe unguri ca să guverneze cu libertatea și cu respectul autonomiei locale pe românii, supuși politici ai statului magiar.

Declarațiunea noului cabinet francez cetită în parlament spune, că guvernul va garanta cu statornicie ordinea publică, va asigura totdeauna esacta observare a legilor republicane, va căuta să facă să reușescă numeroșele proiecte supuse parlamentului, mai cu seamă cele în favoarea muncitorilor. Iși va da totă silința pentru a menține relațiunile străine, cari fac ca Franța să-și reia, printre națiuni un loc demn de numele și de istoria sa. Guvernul va păzi cu băgare de seamă interesele Francei, va apăra cu energie drepturile sale, va protegia producțiunea națională mai cu seamă a viei.

Dupuy președintele consiliului de ministrii a cetit declarațiunea, care a fost mult aplaudată la centru și la stînga. La senat a fost primită în mod favorabil.

Dep. Lehérissé a întreat la cameră în privința afacerii Turpin.

Generalul Mercier a răspuns, că Turpin îngelase puterile, cînd le-a oferit melinita sa, care nu este aceea pe care a adoptat-o ministerul de războiu. Demersul din urmă al lui Turpin a fost o adevărată somațiune. Nu era cu putință a răspunde la o asemenea poruncă. Acestă invențiune nu amenință viitorul. Dacă e vorba de o descoperire serioasă plătindu-o, o vom ave totdeauna. Dl Méry cere transformarea întrebării în interpelare. Dupuy primesce și cere discuția imediată.

După o discuție prelungită, ca-

mera a adoptat, cu 416 voturi contra 102 un ordin de zi al lui Fladin, primit dela Dupuy, prin care își exprimă increderea în privigherea guvernului pentru a asigura în toate împrejurările, studiul aprofundat al des coperirilor privitoare la apărarea națională.

Președintele Bucovinei, scrie "Gaz. Buc." după br. Krauss, care a și părăsit țara, va fi consilierul aulic contele Goëss.

Viitorul nostru president se află de present în Laibach.

Contele Goëss este cunoscut ca un bărbat foarte activ, obiectiv și cu multă influență.

Inzeștriat cu aceste calități sperăm, că lucrarea sa va fi o lucrare rodnică.

Noul cabinet bulgar a ținut mai multe consilii. A notificat constituirea sa tuturor agenților diplomatici. Instrucțiunile cele mai severe au fost date pentru menținerea ordinii. Prefecții sunt responsabili, comandantii trupelor vor da ajutor autorităților civile. Pretutindeni poliția a fost înlocuită cu trupe. Toate cartierele din Sofia sunt ocupate milităresce. Liniștea încă tot nu e restabilită și nopțile sunt tumultuoase. Mulțimea apusmăna pe vice-președintele Camerei, d. Mileff, pe care a voit să-l spânzure înaintea palatului și pe care l'a omorît aprôpe. Procurorul Dramoff a fost maltratat. D. Petkoff, care trecea în trăsură, a fost insultat de mulțime. În timpul unei nopți poliția a dat erași focuri asupra publicului; a fost înălțurată de cavalerie. Populația este foarte escitată contra poliției; patru agenți au lipsit într-o dimineață la apel.

În restaurante și cafenele se ard portretele d-lor Stambuloff și Petkoff.

Se asigură că d. Stambuloff ar fi exprimat dorința de a pleca în străinătate.

Metropolitul Clement a sosit la Tirnovo; el va fi instalat oficial în funcțiunile sale. Guvernul a dat ordin să i-se înapoeze cheile catedralei.

Populația, purtând o mare ură poliției, gendarmeriei și întregului guvern al lui Stambuloff, noul minister a trebuit să înlocuească toate posturile de poliție cu detașamente de trupe.

Se pôte asigura, că ordinea se va restabili în curînd, pentru că cauza principală a surescitării spiritelor, anume poliția, e înlăturată și pentru că personagiile vechiului regim, membrii guvernului și ai primăriei, pe cari îi urește populația, au fugit sau se ascund.

Casele lor sunt apărute milităresce prin îngrijirea guvernului.

O proclamaare a ministerului învitat populația să renunțe la demonstrația proiectată în favoarea guvernului și să evite ori-ce demonstrație.

Un avis al comandantului pieții opresce atrupamentele.

"Polit. Correspondenz" află din Sofia că circulara guvernului bulgar către agenții sei dîce, că schimbarea cabinetului a fost adusă numai de motive de politică interioară și nu va produce nici o modificare a principiilor actuale ale politicii esteriore a Bulgariei.

Se scrie din Belgrad aceleași foi, că cercurile oficiale nu împărtășesc neliniștea radicalilor în privința schimbării cabinetului din Sofia, pentru că sunt pozitiv informați că retragerea d-lui Stambuloff n'are nici un raport cu politica străină, care nu va avea nici o schimbare.

Atitudinea diarelor rusești continuă a fi rezervată în privința crizei bulgare.

"Grajdanine" califică evenimentele din Bulgaria de o furtună într'un păhar cu apă.

"Gazeta Bursii" observă, că unii din noii ministri sunt cunoscuți pentru simpatia lor pentru Anglia și puterile triplei alianțe.

Sinódele diecesane.

sinodul diecesei Caransebeș.

Ședința din urmă a sinodului diecesan din Caransebeș, după "Fôia diecesană" din 22 (3 Iunie) s'a ocupat între altele cu următoarele:

Presidiul prezintă raportul delegațiunii congresuale pentru cauzele controversate cu sîrbii în cestiunea de despărțire hierarchică.

Raportul se declară de urgent, și se supune desbaterei în rîndul celorlalte obiecte a ordinii zilei.

Deputatul Ioan Marcu însinuă propunere în obiectul alegerii unei comisii sinodale pregătitoare.

Se declară ca urgentă și se supune desbaterei în rîndul celorlalte obiecte a ordinii zilei.

Deputatul Ioan Ionașiu însinuă propunere în obiectul înființării unui internat pe lângă institutul teologic și pedagogic diecesan;

în obiectul deschiderii clasei a IV-a la institutul pedagogic, și a înființării unei școle de aplicație.

Propunerea se declară de urgentă și se supune desbaterei în șirul celorlalte obiecte a ordinii zilei.

La propunerea deputatului Stefan Antonescu,

Sinodul eparchial își exprimă dorința ca amăsura posibilității materiale și financiare, pe viitoriu rapoartele senatelor consistoriale, să se tipărescă, și să se împărtășcă deputaților sinodali mai înainte de ținerea sinodului; dară mai vîrtos rapoartele despre cauzele mai momentose.

Deputatul Ioan Marcu face următoarea propunere:

Pentru pregătirea proiectelor de conchise la obiectele ce vin sub deliberare în periodul present, precum și în prima sesiune a periodului procsim, să se alégă o comisiune constatătoare din un președinte, 6 membrii — 2 preoți, 4 mireni — și trei suplenți — 1 preot și 2 mireni;

În comisiunea pregătitoare să se alégă: Andreiu Ghidiu, Dr. George Popoviciu din cler; Ioan Budințan, Ilie Trăilă, George Martinescu, Dr. Stefan Petroviciu dintre mireni; suplenți: Dr. Traian Badescu din cler, Ilie Curescu, Patriciu Drăgălina dintre mireni.

Eră ca președinte al comisiei pregătitoare să se alégă, părintele Archimandrit Filaret Musta.

Sinodul primesce propunerea și declară de aleși pe deputații propuși.

Venind sub pertractare propunerea deputatului Ioan Ionașiu. Sinodul decide: Constatându-se necesitatea înființării unui internat pentru elevii din institutul teologic și cel pedagogic diecesan;

Constatându-se necesitatea deschiderii clasei a IV. la institutul nostru pedagogic diecesan, precum și a înființării unei școle de aplicație; în fine.

Constatându-se lipsa de mijloace pentru înființarea acestor instituii:

Sinodul eparchial însărcinează Consistoriul diecesan de-a veni la sinodul viitor cu un plan amănunțit pentru realizarea acestor îmbunătățiri la institutele noastre diecesane.

Comisiunea financiară prin referentul ei Virgil Tomiciu raportează despre propunerea Consistoriului diecesan ca senat epitropesc, referitoare la înființarea unui fond pentru acoperirea sidocșiei episcopesci.

La propunerea comisiei: Se decretă înființarea fondului pentru acoperirea sidocșiei episcopesci, și totdeauna să aprôbă și statutul prezentat.

Comisiunea specială prin referentul ei Ilie Trăilă, propune, și

Sinodul eparchial ia la cunoștință raportul delegațiunii congresuale despre starea presentă a cauzelor de controversă între români și sîrbi în ceea ce privește despărțirea hierarchică.

Același raportor referă despre regulamentul referitoriu la predarea averilor bisericesci nemiscătoare la mîna usufructuarilor, înaintat de Consistoriul diecesan ca senat epitropesc.

La propunerea comisiei:

Sinodul remite proiectul de regulament Consistoriului diecesan cu înviațiunea, ca pe temeiul inventariilor bisericesci ale parohiilor, a lustrilor din cărțile funduale și a foilor catastrale să conserie fără amînare toate averile imobile ale diecesei, cari provin în cărțile funduale pe numele bisericii noastre sau se află în posesul faptic al aceleia și să facă dispozițiunile necesare: ca usufructuarii respectivi atît cei ce se află de fapt în folosința realităților, cît și acei ce se vor introduce în poses de aci înainte cu întervenirea protopresbiterului concerninte, sau a delegatului consistorial, pe lângă observarea formalităților, ce le va prescrie Consistoriul din cas în cas, se recunoscă fiecare ținerea respective primirea în poses, și să se deoblige la păstrarea intactă a bunurilor prin subscrierea unui inventariu, și a unui revers, care va norma și referințele de drept ale usufructuarilor în cas de eventuale investițiuni; — Eră în ce privește usurpațiunile întemplate pînă acum, Consistoriul să facă neamînat pași necesari pentru revindicarea drepturilor de poses, ce compet bisericii noastre.

Terminându-se agendele sinodului, a urmat vorbirea de mulțămire a dlui Antonescu și răspunsul Preacuvioșiei Sale Filaret Musta.

Meetingul din București.

Despre meetingul Ligei "Țara" da următoarele amănunte:

Pela orele 1 după amîdi, valuri de omeni mergeau spre grădina Cismegiu unde trebuiau să se adune manifestanții.

Imensa alee a grădinei se umplu îndată de mii de omeni cari păreau că es ca din pîmînt. Corporațiile începură să sosească cu drapelele lor și muzicele le primiră cu "Deșteptă-te Române" și alte cîntece naționale. Marea alee se umpluse cu totul pela orele două și cu toate acestea lumea venia neconținut, er strigătele de ura! umpleau aerul de vibrațiuni.

La orele 2 și jumătate se adunaseră peste 20 mii de omeni și aleea era peste tot ca umbră de cele 40 de drapele ale secțiilor ligei și corporațiilor.

Cortegiul se puse în marș, muzicele cântau imnul național și "Deșteptă-te Române" pe cînd mii de glasuri de omeni strigau un nesfîrșit ura!

Mulțimea se aședă în cea mai perfectă ordine; drapelul fetelor române din Sibiu, era purtat în frunte de studenți; apoi venea drapelul și comitetul Ligei, pe urmă nesfîrșitul șir de drapele și cetățeni.

Pe bulevard mii de omeni întîmpinără cu urale această procesiune și numărul celor cari formau cortegiul creștea din ce în ce.

Pe calea Victoriei lumea ședea îngrămădită pe trotore formînd un zid de omeni. La "Teatrul Național", procesiunea ce fusese bătută cu flori, a fost fotografiată. De aci pînă la șosea, din toate balconele și ferestrele curgea o ploie de flori peste manifestanți, cari erau întîmpinați cu strigăte nesfîrșite de "Ura!"; dîmnele și domnișorele scoteau florile dela piept și le aruncau entusiasmte eră bărbați părăsiau casele pontru a însoți cortegiul.

Cînd procesiunea ajunsese aprôpe de șosea, numărul manifestanților se urcase la peste 40 mii omeni, cari formau cel mai mare cortegi, ce s'a vîdut vre-o dată în capitala țării românesce. Cortegiul se întindea pe o lungime de cel puțin un kilometru, er în lățime erau așezați cîte 20 de inși.

La șosea procesiunea se aranjă pe ambele alee, apoi ajungînd aprôpe de rîntul al II-lea se formă din nou într-o singură colônă și întră pe o câmpie din drépta școlei, unde era improvisată o tribună împodobită cu drapele și verdéță, precum și câte-va chioșcuri.

Aprôpe o jumătate de oră a trebuit pînă să se adune această imensă mulțime care venea cu valuri nesfîrșite. Drapelul asociației Italiene întrînd este salutat de nesfîrșite strigăte de entusiasm.

Mulțimea face deodată tăcere.

D. V. A. Ureche, președintele Ligei, cetesce dela tribună un discurs care în ne numărate rînduri emoționează lumea, care l'aclamă cu frenesie.

D. Șihlean citește apoi memoriul de protestare ce se va trimite tuturor bărbăților luminați din Europa, și în care se arată suferințele nemărginite ce le îndură poporul român din Transilvania dela apăsătorii unguri.

Urmază după aceea mai multe persoane, cari spun câte-va cuvinte de îmbărbătare.

În tribună sunt mai multe liste, pe care poporul vine să iscălescă adesiunile la acest protest.

La orele 6 și jum. meetingul este terminat și mulțimea se retrage în ordine cea mai perfectă, ducând o vie amintire despre această mărță mișcare ce națiunea română înfrângă făcând-o ca semn de protest pentru infamiile ce se comit asupra nenorociților nostri frați de dincolo de Carpați.

Prigonirea tinerimii noastre.

— Cluș—Sibiu —

Cluș, la 5 Iunie 1894.

Domnule redactor!

Vin a vă raporta despre sentința senatului universitar adusă în contra universitarilor români din Cluș. Ea este următoarea:

În înțelesul deciziunii luate pe baza §-lui 80 și 94 a „regulamentului disciplinar și de studii” în ședința extraordinară a IX a senatului universitar, ținută în 4 Iunie 1894:

1. Se ține în suspens subscrierea indecșelor pre semestrul al 2-lea al anului școlastic 1893/94.

2. Nu se estradă nici atestat de depărtare nici absolutoriu.

3. Nu se admit nici la esamene fundamentale, nici la esamene de stat, nici la rigoroze și nici la colocuii.

4. În fine chitanțele pentru stipendii nu se subscriu de decani

pentru următorii domni universitari:

Eugeniu Pățacean, Liviu Cigărean, Ioan Corbul, Ioan Coțofan, Vasiliu Crișan, Emiliu Muntean, Valeriu Candrea, Parteniu Barbu, Semproniu Muntean, Ioan Bucur, Victor Pop, Ioan Mircea, Nicolae Ungurean, Laurențiu Nestor Iuliu Pipoș, Niculaie Stănilă, Alecsiu Bogdan, Aureliu Nichită, Coriolan Meseșan, George Șimon, Romul Pop, George Ciuta, Valeriu Tempea, Ioan Ghețe, Iuliu Pop, Ladislau Oros, studenți în drepturi, apoi

Aurel Maniu, Tit Pop, Valeriu Muste, Sigismund Pop, Emiliu Chintean, Nerva Moldovan, Valeriu Laslo, Iancu C. Ioanovici, Iuliu Chitul, Constantin Titieni, studenți în medicină, și

George Vătășan, Ioan Brânda, Iustinian Harșa Aurel Ciorte, Nicolae Tanco, Ioan Iepure, studenți filosofi.

Furia destrăbălată începe a se descărca asupra tinerimii noastre, pe când la a lor i este permis a face demonstrații kossuthiste cât de destrăbălate.

Deciziunea această e numai pentru un timp ore careva, sentința formală încă de aci încolo vor aduce, deocamdată tinerii sunt ținuti în suspens, se vorbesce că și proces li se va intenta.

* * *

Sibiu, 8 Iunie 1894.

Stimate domnule redactor!

O prigonire s'a pus la cale contra studenților români dela gimnaziul de stat de aici. Încă mai înainte au fost trași în cercetare studenții români din clasa a VIII, fiind învinuiți că țin adunări secrete, în cari conspiră în contra statului. (!) Nu s'a putut însă dovedi nimic din cele, cu cari erau învinuiți, dar cu toate aceste direcțiunea a decis a se da calcul nefindustilor din purtarea morală la 4 studenți din cl. VIII.

Acum sunt trași în cercetare studenții români din clasele III—VIII, patruzeci la număr, pe motivul, că au luat parte la convenirea dela „Gesellschaftshaus”, când s'au rentors dela Cluș mai mulți membrii condam-

nați ai comitetului național. Studenții sunt învinovați, că au demonstrat cu ocaziunea acosta contra statului. Nu scim însă, ca studenții să fi făcut nici un fel de demonstrație; ei au fost acolo parte mare cu părinții și rudeniile lor, veniți din acest incident la Sibiu.

În urma cercetării făcute până acum, după cum suntem informați, trei studenți din cl. a VIII-a, cari au prestat cu succes bun esamenul de clasă și esamenul scripturistic de maturitate nu sunt admiși la esamenul oral, care se va ținé luni, nici nu li se estradau atestatele de clasă.

Nu scim, cu ce scop se persecută tinerimea noastră, pe învinuiri pretestate și denunțări răutăcioase?

Noutăți.

Concertul reuniunii române de muzică din Sibiu. Programul pentru concertul, ce se va da Sâmbătă în 9 Iunie st. n. în pavilionul din grădina „Hermann” cu binevoitoriul concurs al violoncelistei Dra Leontina Gärtner-Grădinariu și al capelei orașenesci amplificate, este următorul:

1. *Concert*, (op. 45) pentru violoncelo cu acompaniament de orchestră de B. Moliere. a) *Allegro*; b) *Andante*; c) *Rondo*. 2. *Trei cântece*, pentru cor micșt de G. Dima. a) *Flăcău 'n câmp* . . . b) *Ce faci Ioană* . . . ? c) *Fântână cu trei izvoare*. 3. *Trei piese*, pentru violoncelo cu acompaniament de piano: a) *Wie einst in schönen Tagen*, de D. Popper. b) *Când te voi uita* ? de G. Dima. c) *Garotte*, (D. de D. Popper). 4. *Clopotul* (Das Lied von der Glocke) poezie de F. v. Schiller, compusă pentru soli, cor micșt și orchestră de A. Romberg. Textul piesei „Clopotul” în limba română și germană se vinde la casă cu prețul de 10 cr. v. a.

Începutul la 7^{1/2} ore sera.

Congregațiunea de primăvară a comitatului Sibiu s'a ținut la 4 l. c. n.

La ordinea zilei au fost 103 obiecte. Adunarea a fost bineșor cercetată, dintre români au fost prezenți abia 7, dintre acestia esteri 3.

Tote rapoartele cetite s'au luat la cunoștință.

În cercul pretorial al Noerichului s'a aclamat de protopretore fostul substitut de până acuma Gustav Bedeus.

Punctul 44 al ordinii de zi a fost cererea secțiunei Sibiu a reuniunii carpatine ardelenesci pentru un ajutoriu de 1000 fl. spre a face drumul, care duce la locul de cură Paltiniș. S'au votat acuma 500 fl. pe sama comunei Cristian, pe al cărei hotar duce drumul, dar la propunerea membrului de congregațiune Parteniu Cosma cu îndetorierea, ca suma această se o folosescă exclusiv pentru facerea drumului din cestiune, având a se pune în conțelegere cu secțiunea reuniunii.

S'au format 9 cercuri sanitare în comitat: cercul I. Noerich, cercul II. Tălmaci, III. Avrig, IV. Slimnic, V. Merceurea, VI. Săliște, VII. Poiana, VIII. Apoldul de sus, IX. Săsciori.

Nu s'a aprobat conculsul comunei Tișica, ca salariul notariului actual Stefan Milea, să se sistemiseze cu 600 fl. dela 400 fl.

Ca ceva specific anunțăm, că comuna Săsaș dă din venitele comunale cantorului pe an un salariu de trei (3) fl. Conculsul a fost aprobat.

* * *

„Irmosul” dela „Înălțarea Domnului” a fost cântat Joi, în ziua santei sârbători, în biserica din Sibiu-cetate de corul micșt. Composițiunea înaltă contemplăză momente mărețe și corul sub conducerea dlui prof. G. Dima o a interpretat cu o precisiune admirabilă.

* * *

Diarul studenților universitari. Studenții universitari din România libără pentru a da un avânt mai puternic cauzei naționale au decis înființarea unui organ de publicitate, care să ste exclusiv în serviciul cauzei naționale. Eată ce cetim în privința această în „Naționalul”: Suntem informați că Duminecă 22 Maiu cu ocazia meetingului de protestare în contra monstruoșei sentințe

din Clușiu va începe să apară un nou diar: „Tinerimea” organ naționalist săptămânal. Se va vinde cu 10 bani în totă țera, și redacția și administrația este pe strada Academiei 24. În același număr al „Naționalului” cetim: „Domnul T. Maiorescu a primit comitetul național studențesc cu care s'a întretinut asupra mișcării studenților în cestia națională și pe care D-sa nu o desaprăbă.”

* * *

Banca agricolă a României. La 17/29 Maiu c. s'a deschis în România subscripția la cele 10,000 acții à 500 franci, pentru constituirea „Băncii agricole”. În mai puțin de 5 ore, dize „Curierul finac.”, cele 10,000 acțiuni au fost subscribe de deșce-ori aproape, așa că ministrul a trebuit să închidă subscripția în prima zi chiar. Subscripția a atins cifra de 99,602 acțiuni. Acesta este dovadă eclatantă despre bogăția țerii și despre nefermura încredere a publicului în prosperitatea instituțiilor ei.

* * *

Conjurațiunea din Sârbia. Cercetările făcute până acuma în afacerea conjurațiunei, au dovedit, că fruntașii partidului radical au întretinut deasă corespondință cu prinții Carageorgievici Petru și Arsen, și i-au asigurat de loialitatea și fidelitatea lor.

În Belgrad, Niș și Craguevaș s'au instituit tribunale marțiale, cari au exclusiva menire de a judaca asupra persónelor acuzate cu tradare de patrie și lesa majestate.

* * *

Înțelepciunea păiangenului. Fôiei „Nature” din Londra i-se raportază din Buenos-Ayres următoarele: Un păiangine și-a provădut cu o pētră balansătoare rețeaua sa. Rețeaua adecă a fost întinsă între doi arbori cu o distanță de 3 metri, țără dela un punct estrem al rețelei anina de un fir de 60 centimetri lung o petricică balansătoare de mărimea unei mazeri. Păianginul a aplicat acea petricică verosim sau pentru a întinde și mai bine rețeaua, sau pentru a o scuti contra vîntului. Dacă omul lua petricica în mână rețeaua la moment se slăbnogia și și vîntul începea a o clătina.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”.

Brad, 21 Maiu v. 1894.

Constantin și Elena, patronii gimnaziului român gr. or. din Brad sunt de comun o sârbătoare națională pentru românii Zarandeni.

Cu această ocaziune sinódele din tractatele protopresbiterale ale Zarandului și Halmagiului se întrunesc într'o adunare generală ordinară, numită reprezentanța gimnaziului român gr. or. din Brad, prescrișă prin statutul gimnasial aprobat de fericitul ministru de odinioară br. Eötvös Iosif.

În reprezentanță directorul gimnasial cetesce raportul seu anual despre starea internă a gimnaziului, țără comitetul raportază despre activitatea sa în decursul anului espirat. Astfel reprezentanților poporului român din cele două protopresbiterate, cari odinioară formau comitatul Zarand, li-se dă o iconă fidelă despre mersul învățămîntului și administrarea fondului format din dărnicia poporului zărândeian și unor binefăcători, din care se susține gimnaziul din Brad, la care an de an alergă cam câte 100 tineri studioși din comitatul Huniádorei și cele mărginașe.

Directorul a accentuat și de astădată în raportul seu necesitatea arđtore de a spori numărul claselor gimnasiale, condiționând dela aceste crescere numărului elevilor. Dar pia doriță, ca să devină faptă, va recere jertfe nouă dela poporul român, deôrece fondul, pe lângă toate sporirile ulterioare, de abia este în stare se făcă îmbunătățirile și ajustările, pe cari au de a le recere mersul progresiv al culturai.

Raportul comitetului a desfășurat în liniaminte generale momentele principale ale activității sale în decursul anului 1893. Împrejurarea, că V. Cons. arch. a întărit în mod definitiv și pe al VI-lea prof. ord. și astfel gimnaziul deși numără numai 4 clase, totuși are 6 profesori ordinari definitivi; că alariile fundamentale s'au regulat, votându-se fiecărui prof. ord. def. suma de câte

800 fl. v. a., macsimul ce'l permite fondul între împrejurările de față; că contractul despre exploatarea pădurei din Mihaleni, închieiat cu soc. „12 apostoli din Ruda” s'a aprobat din partea forurilor competente și că numita societate a solvit deja întreg prețul de 35,000 fl. v. a. care s'a depus la diferite institute naționale cu 6%; că profesorii gimnasiali sunt membri la fondul de pensiune arch., că învățătorii dela scólele normale sunt asigurați cu pensiunea la fondul de pensiuni regnicolar, că averea fondului se administreză în totă regula etc. etc. a îndemnat reprezentanța să primescă raportul comitetului cu strigăte de „să trăiescă” și să esprime comitetului mulțămîită protocolară. În fine a reales comitetul, întregindu-se numai locurile devenite vacante și l'a autorizat ca să facă planul de a clădi lângă edificiul gimnasial încă două sale, pentru desemn și scóintețe naturale și dacă este posibil, a'l și esecuta încă în decursul anului.

Astfel ziua de 21/V v. fu o sârbătoare națională pentru ținutul zărândeian. Conclusele reprezentanței pot asigura pe întemeietorii și binefăcătorii gimnaziului, că averea lor materială destinată spre scopuri culturale nici că se puté întrebuița mai rațional. Fondul creat din ea este isvorul unei averi intelectuale, din care se împărtășesc toți tinerii, cari alergă la acest gimnaziu. Credem, că acest gimnaziu prin educațiunea și instrucițiunea tinerimii face mare folos națiunei și patriei!

Mai ceva!

Reprezentanța avu dar ôșpeți neobici-nuiți, anume pe protopretorul cercului Brad și pe un locotenent, conducător al gendarmeriei înmulțite. Tot de ziua această sosi, dela Baia de Criș, o companie de soldați. Unii ômeni mai impresionabil și mai pățiti se încumetaseră a para, că reprezentanța va fi disolvată. Și basau presupuerea pe miliție și gendarmeria consignată și pe provocarea respinsă, conform căreia organele administrative locale avură curagiul de a pretinde chiar în ajunul repres. că adunarea se li-se notifice cu 24 ore înainte de întrunire. Dar pretenția li-a fost respinsă cu bărbăție. Dealtcum la ce mai și era de lipsă notificarea unei adunări convocate pe basa unui stat aprobat de ministrul țerii?!

Nesciința sensă multe, dar nu cred, că este în folosul patriei, că organele administrative în necunoscință de statutele din vigóre se pășescă cu astfel de pretensiuni, cari învôlvă în sine călcarea în picioare a drepturilor autonome, căștigate cu mari jertfe! Drept aceea înțelepțesce au purces ôșpeții nostrii căutând a se convinge prin intențiune despre celea ce făcură reprezentanții în biserica „la chemarea Spiritului sânt și în sala de ședință la desbaterea programei zilei. Deși pôte nu ne-au înțeles toate, nesciindu-ne limba, sper, că totuși își vor fi căștigat o convingere mai justă decât corespondenții mincinoși, cari nu se sfiesc să ascundă adevărul și să răspândescă vești sensaționale, cari alărmăză diaristica mincinosă și fac pe cei creduli să vadă timpuri catilinare.

De ar încerca puternicii nostri deținători ai puterii publice să se convingă totdeuna din autopsie despre obiectele adunărilor noastre și de n'ar crede raporturilor mincinoși, altcum am sta, altcum ne-am privi noi, cei ce suntem sentinelele apusului.

Dr. P. O.

Cronică.

Zarand în Maiu 1894.

Din ansa milenului. — Stări escepționale. — Diverse.

Pregătirile, ce se fac din partea magiarilor, și în specie din partea guvernului pentru serbarea milenului dela aședarea lor pe acestea locuri, vor se și aibă îniriurîța și asupra zarandanilor. Guvernul a decis, că din ansă acestui mileniu se se înființeze și în Brad, scóle civile de stat, scólele magiare de fetițe se se ridice la scóla superioară, apoi scólele elementare de băței evang. reformatate se și capete încă o putere didactică — apoi se se înființeze asil de copii, — cari toate se între în activitate cu începutul anului școlariu 1895. Va se dîcă față de institutele române, ce sunt aci, se se afle un contrapond.

Decisul ministerial s'a comunicat și reprezentanții comunale din Brad — cu scop ca și aceștia să voteze ceva și pentru susținerea numitelor institute.

Din partea magiară s'a făcut propunerea ca să se dea un ajutoriu de 500 fl. v. a. Această propunere o combătut-o p.-presb. Damian, dicând, că nu e necesitate pentru atari institute, căci bună-ură școala română parochială deși a sistemat 2 posturi de învățători totuși nici pentru un învățătoriu nu frecventă elevii de ajuns. A mai adus densul și alte motive financiare ale comunei politice, carea nu are nici un isvor de venit — ci numai aruncurile. Asupra membrilor români a făcut impresiune deprimătoare constatarea, că școala parochială română nu e frecventată, deși elevi obligați a o frecuenta sunt foarte numeroși.

Constatarea a fost cu atât mai bătătoare la ochi cu cât din partea magiară s'a reflectat, că școlile de băieți și de fete — de stat — sunt pline cu eleve și elevi, între cari foarte mulți români. Aceste însă deocamdată în parentesă. Voiu reveni asupra școlii române din Brad, arătând unde e iavorul rēului și cum din cestiuni sante s'au făcut lucruri ordinare.

Dintre reprezentanții români au mai vorbit I. German făcând propunerea că: să se afe expedientul și dacă se dă pentru numitele școle să se dea atâta și pentru școala română. Arată apoi că credincioșii bisericeii gr. or. și acum numai singuri plătesc un arunc de preste 600 fl. v. a. pentru susținerea învățătorilor dela școala lor confesională fără a fi pretins dela cineva ceva și. In acest sens au vorbit și prof. Costin, precum și medicul Rusu. Pertractarea cestiunei s'a făcut cu multă moderațiune, și membrii magiari au reces la propunerea dēșilor. Astfel decisul ministerial a fost luat spre sciință simplamente fără a se vota ajutoriu. Au lipsit membrii români vre-o trei, între cari și un om de școală.

Nr. 400/894.

[94] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile noastre din comunele mai jos însemnate, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. Cuntă: Un post de învățătoriu cu salariu de 300 fl.

2. Tău: Un post de învățătoriu cu salariu de 300 fl. și cuartir natural cu 2 odăi frumoase în edificiul școlii.

3. Păuca: Un post de învățătoriu cu salariu de 300 fl.

4. Rod: Un post de învățătoriu seu învățător cu salariu de 300 fl.

5. Gârbova: Un post de învățătoriu cu salariu de 300 fl. 4 stējini de lemne din cari să se încăldească și sala de învățământ și cuartir natural în edificiul școlii.

Informațiuni mai deapropo despre imprejurările locali a respectivei comune se pot lua dela oficiile parochiali, concernente și dela oficiul protopresbiteral.

Să așteptă ca concurenții să se presinte până la alegere sau chiar în ziua alegerii în comună și la biserică spre a fi cunoscuți și în persoană.

Terminul alegerii se va publica din vreme în „Telegraful Român”.

Doritorii de a primi unul din aceste posturi au să și astērnă cerele de concurs în termenul ficsat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Mercurea, la 18 Maiu, 1894.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în contelegerie cu comitetele parochiali concernente.

I. Droc.
protopresbiter.

Nr. 271.

[93] 1—3

EDICT.

Constantin Liulea gr. orient. din Secădate, protopresbiteratul Avrigului, soțul legitim al Anei Ioan Istodie gr. orient. tot în Secădate, carele mai

De altcum se afirmă că s'au și făcut oferte pentru locul, unde ar avē să se edifice numitele institute decretate a se face din partea ministrului. — Românii din Zărand vor trebui să și deschidă bine ochii cu școlile lor ce le au în centrul p.-presbiteratului în Brad.

Pe aici suntem aproape în stare de așdii. In Baia de Criș sunt 2 companii de soldați. Posturile de gendarmi s'au înmulțit. Dintre inteligenți vre-o câți-va sunt urmăriti paș de paș, încât și se pare că acum suntem pe timpul absolutismului austriac. In Brad dacă doi inși convin, gendarmii sunt la spate. S'au făcut și câte-va denunțări miserabile, că românii din Brad, ar finē convențiile secrete, în fruntea cărora ar sta un învățător și doi profesori.

Aserțiunea polițiană a mers așa departe și a îndrăgostit fașa de tare pe români, încât în 21 Maiu st. v. pretorul însoțit de un oficer dela gendarmerie a luat parte la serviciul divin în biserica din Brad, căci vede Dōmne! în biserici și în români adunările secrete. Tot în aceeași zi finēnd reprezentanța gimnasiunii din Brad adunarea ordinară pretorele a luat parte până la fine însoțit de un oficer dela gendarmi. Apoi se nu mai întrebe românii, că de ce trimite Hieronymi atâți gendarmi în Ardēl. Intr'o bună sēră ne vom trezi, că și în ședătoarele fetelor vor trimite gendarmi, nu cumva fetele române se facă planul, cum se sfărime idea de stat magiar. Amară libertate mai gustăm noi românii în fericita Ungarie.

Procesul Memorandului și condamnarea acusaților a agitat întreaga poporațiune și pe aici. Până în cea din urmă colibă se scie de condamnare. Altcum poporul e linniscit, pare-că cineva îi spune, că o stare anormală nu pōte să dureze.

In Brad e așteptată miliția în zilele aceste. Pēcat de atâtea spese în deșert. Cu miliție și cu gendarmi nu să mai sparie un

bine de trei ani de zile a părăsit cu necredință pe soția sa și a pribegit în lume fără a se sci locul ubicațiunei lui, se citēză prin acēsta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termen de șese luni de zile dela prima publicare a acestui edict în foia „Telegraful Român” căci la din contră procesul divorțial intentat de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Avrig, 6 Maiu, 1894.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cādea,
protopop.

Nr. 269.

[92] 1—3

EDICT.

Nicolau Onea Mielăuș gr. or. din Colun, protopresbiteratul Avrigului, soțul legitim al Mariei Gavrilă gr. or. tot din Colun, carele mai bine de (6) șese ani de zile a părăsit cu necredință pe soția sa și a pribegit în lume fără a se sci locul ubicațiunei lui, se citēză prin acēsta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu în termen de (6) șese luni de zile dela prima publicare a acestui edict în foia „Telegraful Român” căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

Avrig, 2 Maiu, 1894.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental al Avrigului, ca for matrimonial de prima instanță.

Ioan Cādea,
protopop.

Nr. 275.

[91] 1—3

EDICT.

Ilie Medrea din Saeș, soțul legitim al Mariei Căbaș din Daneș, carele de 7 ani a părăsit cu necredință pe soția sa, prin acēsta se citēză a se presenta la subsemnatul oficiu conform ordinului Preaveneratului Consistoriu archidiececan dto 29 Martiu

popor conaciu de sine. Drepturi cerem! Nu terorism!

Pe aici plōia, plōuă în continu, parecă cerul ar vrea să spale pēcatele guvernărilor, ce le comit față cu liniștitul popor românesc.

Er

Cântul în școala poporală.

(Urmare.)

XXVIII. Cunoscințe teoretice.

Musica este arta, care se ocupă cu sunetele și cu raportul dintre ele. Sunetele se deosebesc unele de altele prin înălțime și profunțime, prin lungime și scurțime și prin forța ce trebuie desvoltată la esecutarea lor; prin urmare în musică deosebim exerciții melodice, ritmice și dinamice.

a. Melodia.

1. Studiul, care ne învață raportul sunetelor cu privire înălțime și profunțime se numește melodia.

2. Sunet numim tot, ce putem cuprinde cu ajutorul auzului. Sunetul este de două feluri: sunet musical și sgomot. Sunet musical se numește acel sunet, a căruia înălțime sau profunțime o putem distinge clar prin auz; sgomot se numește acela, a căruia înălțime sau profunțime nu o putem distinge prin auz.

3. Sunetele pot suna consecutiv unul după altul, dar pot suna și mai multe de odată, tot în acelaș timp. Când sună mai multe tonuri de odată așa, că fac impresiune plăcută asupra auzului, se numește accord.

4. Șirul celor șapte tonuri, cari se succed în mod natural încheiat cu al 8-lea, ce e identic cu 1, se numește scară sau gamă.

Gama care se compune numai din semitonuri, se numește gamă cromatică.

5. Tonurile se numesc după primele 7 litere luate din alfabet: a-b-c-d-e-f-g. In loc de b acum se dice h. Al 8-lea ton se numește érăși a.

Tonurile intermediare cari sunt ridicate sau coborite, se numesc după tonul principal din care se nasce, căpătând în suire adausul is, în coborire es. Astfel tonurile intermediare în suire sunt: cis-dis-eis-fis-gis-ais-his; în coborire: ces-des-es-fes-ges-as. In loc de es se dice es, în loc de aes as și în loc de hes se dice b. Gama se pōte forma din ori ce ton vom începe.

6. Semnele acelea, cari alterēză tonurile ridicându-le sau coborându-le se numesc semne alterative. Semnele alterative sunt de trei feluri: diezul, bemolul, și becarul. Diezul se pune înaintea tonului, ce voim al ridica, ér bemolul înaintea tonului ce voim al cobori cu un semiton.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

„O ședătoare la țară sau povestea călătoriei lui moș Albu” de Anton Pan. Ediție nouă revēdută. Editura librăriei Ciurcu Brașov. 1894. Prețul 30 cr.

„Greșelile învățătorilor” în românește de Vasilie Goldiș profesor. Editura librării Ciurcu Brașov. 1894. Prețul 50 cr.

Loterie.

Mercuri, în 6 Iunie n. 1894.

Brünn: 70 10 82 32 65

1894 Nr. 1782 B. în termen de 3 luni dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul intentat de soția lui se va pertracta și decide și în absența lui.

Șighișōra, 4 Maiu, 1894.

Oficiul protopresbiteral gr.-oriental al tractului Șighișōrei, ca for matrimonial de I-a instanță.

Dimitriu Moldovan,
protopresbiter.

Nr. 309

[90] 1—3

EDICT.

Sinefta Savu Muntean din Sibisani, legitima soție a lui Iacob Sdrenghia tot de aci, gr. or., din proto-

presbiteratul Sebeșului, de trei ani de zile, și-a părăsit cu necredință legitumul ei bărbat pribegind în lume, fără a sci locul ubicațiunii, se citēză prin acest edict, că în termen de un an și o zi dela prima publicare se se prezenteze în persoană ori prin apărătoriu plenipotețiat înaintea oficiului protopresbiteral subsemnat, căci altminterlea și în absența ei se va pertracta și decide procesul intentat de bărbatul ei.

Sebeș, în 19 Maiu, 1894.

Oficiul protopr. gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Turnătoria de clopote și de metal a lui**Antoniou Novotny**

in Timișōra — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouē, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provēdute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întorče cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătore prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tōce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeuna gata în magazin.

[17] 21—52

Preș-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.